

הלכות ביום שבת טיש

גליון מס' 9

פרשת חוקת •••• אקטועלע הלכות צו פארברענגען מיט די גאנצע משפחה ••••

פרשת חוקת

יו"ל ע"י חברת יגדיל תורה דחסידי בעלזא - אנטווערפן בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
להערות והארות טל': 32488417322 + מייל: shabbestish@gmail.com

שאלות ותשובות ליום השבת

א. צו מעג מען אריינלייגן שייך-בענדלעך אין נייע שייך?

אריינלייגן אויף די נארמאלע וועג טאר מען נישט, עס איז דא א עצה מען זאל אריינלייגן די שייך בענדלעך אויף אזא אופן אז מען וועט עס זיכער ארויסנעמען גלייך נאך שבת, צ.ב. מען לייגט אריין די בענדלעך נאר ביי די אויבערשטע לעכער פון די שייך.

ב. אויב א קינד האט זיך געשפילט מיט די שייך פון די עלטערן און האט ארויסגענומען די בענדלעך, צו מעג מען עס צוריקלייגן?

יא [ווייל די איסור פון אריינלייגן די שייך-בענדלעך איז נאר ביי נייע שייך אדער אריינלייגן בענדלעך וואס זענען נאכנישט געוועהן אויף די שייך].

ג. אויב עס האט זיך צוריסן די בענדלעך פון די שייך, צו מעג מען אריינלייגן נייע אדער ארויסנעמען פון א אנדערע שייך?

ניין, [מען קען ניצן די עצה פון שאלה א].

ד. א נייע פאר זאקן אדער נייע הענטשקעס וואס זענען באהאפטן איינס צום אנדערן מיט א שטריק, צו מעג מען עס אויפרייסן?

לכתחילה זאל מען עס עפענען פון פאר שבת, בדיעבד, עיין בתשובות בלשון הקודש.

ה. א נייע קלייד וואס הענגט אויף דעם א פלאסטיק-שטריק מיט א לעבל (LABEL) פון די פרייז, אדער מיט די נאמען פון די קאמפעני, צו מעג מען עס אראפנעמען?

לכתחילה זאל מען עס אראפנעמען פון פאר שבת, בדיעבד מעג מען עס אראפנעמען אין שבת.

ו. א קלייד וואס איז געוועהן ביים וועשעריי און מען האט ארויפגעקלעבט אדער ארויפגעפינט פון אינעווייניג פון די קלייד א לעבל מיט די נאמען כדי צו דערקענען פון וועם עס געהערט, צו מעג מען עס אראפנעמען?

ניין, [ווייל ס'איז אזוי ווי צוגענייט צום בגד, און מען לאזט עס בדרך כלל א לענגערע צייט און עס שטערט נישט אנצוטהן די בגד אזוי, איז עס אסור וועגן די איסור פון "קורע"]

שאלות ותשובות לליל שבת

א. א מיסט זעקל וואס האט זיך אנגעפולט און מען וויל צובינדן די זעקל פון אויבן כדי עס זאל זיך נישט איבערגיסן צו מעג מען עס צובינדן?

נעמען די גאנצע זעקל און מאכן דערפון איין קניפ טאר מען נישט. אבער נעמן די צוויי זאטן און צוזאמבינדען (וואס מ'ריפט א האלבע קניפ) מעג מען, אבער מען טאר נישט פארמאכן די קניפ מיט א שליף אויף דעם [ווייל עס בלייבט פארמאכט אויף אייביג].

ב. אויב עס איז לויז געווארן די אויבערשטע קניפ פון די ציצית, צו מעג מען עס באפעסטיגן?

ניין.

ג. אויב מען וויל אז די חלות זאלן זיך האלטן פריש צו מעג מען עס אריינלייגן אין א זעקל מיט הענטלעך און פארמאכן די הענטלעך?

מען מעג נעמען די צוויי הענטלעך און עס צובינדן איין מאל, אבער אויב מען וויל מאכן א שליף אויף דעם (ד.מ. די זעלבע אופן וויאזוי מען פארמאכט די שוך) מעג מען נאר אויב מען גייט עס נאך צוריק עפענען אין שבת אדער אין די קומענדיגע 24 שעה, אבער פארמאכן די הענטלעך צוויי מאל איינס אויף די אנדערע (דאפעלטע קניפ) טאר מען נישט אפילו אויב מען גייט עס עפענען אין שבת.

ד. אויב מען האט אריינגעלייגט עסן אינמיטן וואך (צ.ב. חלות) אין א פלאסטיק זעקל און מען האט עס פארמאכט מיט א דאפעלטע קניפ, צו מעג מען אויפבינדן די קניפ אדער אויפרייסן די זעקל?

אויפבינדן טאר מען נישט, אויפרייסן די זעקל מעג מען.

ה. צו מעג מען צובינדן אדער אויפבינדן קלענערע פלאסטיק זעקלעך וואס האבן נישט קיין הענטלעך, און מען פארמאכט זיי דורכ'ן דרייען די זעקל פון אויבן, און עס דערנאך פארקניפן?

מען טאר עס נישט צובינדן אפילו מיט איין קניפ [ווייל עס האלט זיך שטארק פארמאכט אפילו מיט איין קניפ], און אויך נישט אויפבינדן, אבער מען מעג עס אויפרייסן כדי צוצוקומען צום עסן.

ו. אויב עס האט זיך פארקניפט די שייך-בענדלעך אדער די בענדלעך פון די שייך און זאקן הויזן, אדער די בענדלעך פון א קינדער שירצל (BIB) צו מעג מען עס אויפבינדן?

יא [ווייל "במקום צער" מעג מען, און דאס אז מען קען נישט אויסטוהן, הייסט אויך א צער].

מיר ווילן קלאר מאכן - דאס וואס מיר האבן געשריבן פאריגע וואך אז מען מעג אראפנעמען פארטריקענטע הויט פון א וואונדע. דאס מיינט נישט סתם הויט ווייל דאס טאר מען נישט אראפנעמען. עס מיינט די טריקענע גרינדל (בליט מיט פייכטקייט וואס האט זיך פארטריקנט) פון א וואונדע וואס גייט ממילא אראפאלן פון זיך אליינס. נאר דאס טאר מען אראפנעמען. אבער אויב ס'איז נאך באהאפטן מיט די הויט אינטער דעם און ס'רייסט זיך טאר מען עס נישט אראפנעמען.

די תשובות אויף יידיש זענען געשריבן אין קורצן, ביי די תשובות אויף לשון קודש אויף די אנדערע זייט, איז עס מעהר פארברייטערט נערך ע"י הרה"ח ר' בנימין קליין שליט"א מתוך סיכומי ההלכה למעשה המתפרסמים בקובץ החודשי של 'הלכה יומית' היו"ל ע"י חברת יגדיל תורה בארץ ישראל, והוגה ע"י הרה"ג ר' שמואל מרדכי מאשקאוויטש שליט"א - דומ"ץ באנטווערפן

שאלות ותשובות בלשון הקודש

שאלות לליל שבת

א. שקית אשפה שנתמלאה ורוצה לזרקה בכפ האשפה וחושש לשפיתת תכולת השקית, האם מותר לקשור השקית?

כמב' ברמ"א כל קשר של קיימא אסור לעשות בשבת, ונת' שם ב' שיטות בגדר של קיימא, י"א יותר מיום אחד, וי"א יותר מז' ימים, ואם הוא עשוי להתקיים לעולם אף יש בזה חיוב חטאת, ובנד"ד אסור לקשור השקית אפי' בקשר אחד, כיון שהקשר נשאר לעולם, שהרי זורקו כך לאשפה, וקשר זה חשיב קשר גמור כיון שהוא בראש השקית, ואם קושר שני קצות השקית זה לזה עם קשר אחד מותר, דקשר כזה אינו מחזיק כלל [ושו"ע הרב ג], אבל בעניבה ע"ג קשר אין להתיר כפי שיבו' בסע' ה'.

ב. האם מותר לקשור את חוטי הציצית, והאם מותר להדקן אם נתרופפו?

בבה"ל [ד"ה הקושר] הביא בשם הפמ"ג שתמה מדוע אין לקשור חוטי ציצית בשבת אם יפתחם במוצ"ש, עיי"ש מה שתיירץ, ולדידן דחיישו' לדעת הרמ"א בב' קשרים זה על זה פשוט שאין לקשור חוטי הציצית, שקושרים אותם בב' קשרים, ואף אם כבר היו קשורים מע"ש ונתרופפו כתב הקצוה"ש [סי' קכג, בדה"ט ד] עפ"י דברי הרמ"א שכל קשר אמיץ חשיב מעשה אומן, דה"ה דאסור להדק קשר רפוי, דע"י ההידוק נעשה מעשה אומן [ובאופן שהוא רפוי מאד, אף יש לחוש דחשיב עושה קשר מחדש].

ג. הרוצה לשמור על טריות החלות, האם מותר ליתנם בשקית עם ידיות, ולקשור את הידיות זה לזה?

נת' ברמ"א שאין להתיר ב' קשרים זה ע"ג זה, דיש לחוש דחשיב מעשה אומן, וה"ה שאין לקשור ב' קשרים זה ע"ג זה, ונת' שם עוד שאם עשה קשר בראש אחד של חוט דינו כב' קשרים, ובסע' ה' נת' שמותר לעשות קשר ע"ג עניבה רק אם בדעתו להתירו ביומו, ולפי"ז אם רוצה לקשור ידית אחת של השקית עם חברתה, אם אין בדעתו להתיר השקית בו ביום מותר לעשות עם קשר אחד, ואם בדעתו להתיר השקית בו ביום מותר לעשות עניבה ע"ג קשר [דהיינו, כמו שקושרים הנעליים], ובכל אופן אסור לעשות ב' קשרים זה ע"ג זה, ואם רוצה להצמיד ב' הידיות יחד ולעשות בהם קשר, אסור לעשות כן בשבת, כדין קשר בראש החוט [קיצור שו"ע פ, מה].

ד. הניח דברי מאכל בשקית באמצע השבוע וקשר את השקית, האם מותר להתיר הקשר או לקרוע השקית בשבת?

כמב' ברמ"א דין התרת קשר תלוי בדין קשירתו, ולפי"ז יש לחלק שאם קשר ב' הידיות זה לזה בקשר אחד מותר להתירו, ואם קשרו בב' קשרים אסור, וכן הדין אם קשרו בעניבה ע"ג קשר יותר מכ"ד שעות לפני שרוצה להתירו, ואם קשר ב' הידיות יחד בכל אופן אסור להתירו, ומ"מ בכל האופנים שלא הותר להתיר הקשר, יש להתיר קריעת השקית כדי להגיע לאוכל שבו, מדין 'חותלות' המב' בסימן שי"ד (סע' ח'), וכן הדין בכל חבל שאסור להתירו בשבת שמותר לקרועו שלא במקום הקשר, כמב' בסי' שי"ד (סע' ז').

ה. האם מותר ליתן דבר מאכל בשקית אוכל קטנה, ולקשור את השקית שלא תשפך?

באופן כזה בדר"כ מגלגלים החלק העליון של השקית כחוט ניילון דק ועושים בו קשר, ואז פשוט שדינו כקשר בראש אחד של חוט שיש לחוש שהוא מעשה אומן [עיי' סימן שי"ז סוסע' א' ומ"ב ס"ק טו].

ו. אם נסתבכו שרוכי הנעליים או מכנסי ה'שיך' און זאקן, ונעשה בהם קשר ע"ג קשר, האם מותר להתירם?

נת' ברמ"א שאף שנהגו להחמיר בב' קשרים זה ע"ג זה, במקום צער אין לחוש ומותר להתירו, ולפי"ז בנד"ד חשיב צער [כיון שאין יכול לפשוט או ללבוש הנעליים], ויש להקל להתיר הקשרים.

שאלות ליום השבת

א-ב. האם מותר להשחיל שרוכים בנעליים חדשות?

במ"ב (טו) נת' לאסור משום מתקן מנא, אכן, כמב' במ"ב לענין אבנט אם אינו מבטלו לבגד ועשוי להכניס ולהוציא אין בכך תיקון מנא, ולפי"ז כתבו הפו' (ש"כ טו, ס) עצה שאם משחיל השרוכים באופן שיצטרך להוציאו לאחר השבת ולהשחילו מחדש, וכגון שמשחיל השרוכים רק בנקבים העליונים או שמשחיל שרוכים שאין צבעם כצבע הנעל, מותר להשחילם בשבת, וכתבו עוד שאם התחיל להשחיל השרוכים בחורים התחתונים מבע"פ מותר להמשיך בשבת דבאופן כזה תו לא חשיב תיקון מנא (ש"כ טו, הע' רב).

אבל שרוכי נעליים שלנו שיצאו ממקומם מותר להחזירם כיון שיש לנעליים שלנו חורים רחבים או טבעות ברזל בחורים וגם יש בראש השרוך חתיכת פלסטיק ואין שום טורח להחזירו.

ג. נקרעו שרוכי הנעליים, האם מותר ליקח במקומם שרוכים מנעל אחרת?

נת' במ"ב (יח) שאם מביא שרוכים חדשים לגמרי אפי' נותנם בנעליים ישנות חשיב תיקון מנא, וכן הדין אם מביא שרוכים ישנים מנעליים אחרת (ש"כ טו, הע' קצ"ט).

ד. זוג גרביים או כפפות חדשים המחוברים זה לזה בחוט, האם מותר לנתקם?

נת' ברמ"א שאין לנתק או לחתוך זוג מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנין עושין, וכמב' במ"ב (כד) מיירי שעושים כן קודם גמר עשיית הבגד, אבל אם עושים קשר לאחר שנגמר הבגד נת' במ"ב (כג) שאין בזה כלל איסור 'מכה בפטיש', וכ"כ בשש"כ (טו, הערה ר), ויש חולקים שכל שנעשה הקשר ע"י אומן וא"ל ללבוש הבגדים ללא התרת הקשר יש לחוש לאיסור מכה בפטיש (עיי' מ"ב דרשו הערה 29), ועוד, שיש לחוש לאיסור קורע, ולכן, לכתחילה ינתקם מע"ש, ובדיעבד יש להקל לנתק בשבת, ויזהר שלא יעשה כן בפני עם הארץ (כמב' במ"ב ז וכג - שש"כ שם הערה רט).

ה. בגד חדש שיש עליו תוית עם המחיר או סמל המפעל, האם מותר להסירו?

בכלל המב' בשאלה הקודמת, אכן, אף למחמירים שם מדין מכה בפטיש בנד"ד יל"ע מה"ד אם יכול ללבוש הבגד ללא הסרת התויות, וכגון שהוא מונח בצידו הפנימי, דאז לא דמי לדין קשר שקשרו כובס שא"ל ללבוש הבגד ללא התרת או ניתוק הקשר, וכן בזוג מנעלים שא"ל ללבושם ללא ניתוק התפירה, וממילא חשיב תיקון מנא, משא"כ בזה, ומאידך, למחמירים מדין קורע באופן כזה גרע טפי, שכיון שאינו מקפיד כ"כ להסירו קודם הלישה אפשר דחשיב תפירה של קיימא ונאסר מדין קורע [יעוי" מ"ב למעשה שאלה מ], ולמעשה, גם בזה יש להקפיד להסיר התוית מע"ש, ובדיעבד אם לא הסירים ויכול ללבוש הבגד כשהתוית מחוברת לבגד לא יסירם עד אחר השבת.

ו. בגד שהיה במכבסה והידקן או תפרו בו תג לזיהוי, האם מותר להסירו?

בכלל המב' בשאלה הקודמת, ובנד"ד חמיר טפי, כיון שרגילים להשאיר התג זמן רב, ובדר"כ אין מפריע ללבישת הבגד, ודינו כתפירה של קיימא שלא הותר לכו"ע משום קורע, וכן פסק בשש"כ (טו, עט).

ברכת מזל טוב חמה ולבבית לדומ"ץ בית מדרשינו 'אהל משה' - אנטוורפן, הרה"ג ר' שמואל מרדכי מאסקאוויטש שליט"א - מגיה ההלכות בגליון זה, לרגל נישואי בתו למז"ט ובשעט"מ, יה"ר שיעלה הזיווג יפה לקשר של קיימא ולבנין עד עד, ויזכה לראות מהם ומכל יו"ח דורות ודורי דורות ישרים ומבורכים לה' ולתורתו. המאחלים נאמנה: גבאי חברת יגדיל תורה וכל קוראי הגליון. גם אני מצטרף, העורך.